

BLOG

MAIG 2017

- L'audiència de TV3 està en mínims històrics, però la competència no està molt millor

ABRIL 2017

- Llums i ombres en les sales de cinema

FEBRER 2017

- El sector de la producció televisiva a Europa s'està concentrant a passos gegants
- Els ajuts al cinema i l'audiovisual a França, explicats pel CNC

GENER 2017

- La 'nova' BBC: finançament estable i expansió controlada

DESEMBRE 2016

- La producció catalana en el nou ordre audiovisual mundial

NOVEMBRE 2016

- L'OPA analitza el present de la producció audiovisual catalana i apunta els seus reptes de futur
- Seixanta anys de televisió a Espanya (i a Catalunya): i ara què?

OCTUBRE 2016

- La irrupció del Facebook Live a l'escenari audiovisual

SETEMBRE 2016

- Del Broadcasting al Media: les corporacions públiques europees i l'ecosistema digital

Entre els Gaudí i els Goya: producció catalana amb projecció internacional?

10 FEBRER 2016

JOSEP GIFREU

Els Premis Goya 2016 tancaven a Madrid el 6 de febrer la gran setmana anual del cinema que havien inaugurat els Premis Gaudí a Barcelona el diumenge anterior. Els Goya celebraven amb orgull el seu 30è aniversari. Els Gaudí, la seva 8na. edició. El seguiment per televisió de les dues gales i sobretot els cànons de les obres i dels creadors i professionals guardonats pels membres de les respectives Acadèmies inviten a algunes reflexions sobre l'estat de la qüestió. És a dir, sobre la vitalitat, la diversitat, la visibilitat i el reconeixement del cinema català. Un cinema i un sector que, com posa de manifest el joc de miralls entre els Gaudí i els Goya, no semblen poder saltar fora de l'ombra – o de l'empara? – del cinema espanyol. Competència o integració?

A la vista dels premis principals atorgats en les dues gales, la primera constatació és la importància que la comunitat espanyola dels "acadèmics" reconeix a la producció cinematogràfica catalana. Que als premis Gaudí els membres de l'Acadèmia catalana vulguin destacar les pròpies produccions, sembla raonable. Ara, que els "acadèmics" de tot Espanya proposin per a la consideració dels Goya 2016 un total de 13 produccions amb participació catalana i de 58 nominacions personals per als diferents guardons, no pot ser casual.

El triomf *Truman* a les dues gales és el millor reconeixement a l'excel·lència de l'equip català creador del film d'èxit: el format per la productora Marta Esteban, el director Cesc Gay i els guionistes Cesc Gay i Tomàs Aragay. Amb un protagonista d'excepció (Ricardo Darín), el film senyala el camí a seguir en qualitat i projecció internacional. Una cosa semblant es podria dir dels altres nominats als premis Gaudí, sobretot en el cas de millor pel·lícula, sigui en la modalitat de llengua catalana: *Barcelona, nit d'hivern* (Dani de la Orden), *El camí més llarg per tornar a casa* (Sergi Pérez), *L'adopció* (Daniela Fejerman) i *Un dia perfecte per volar* (Marc Recha); o sigui en la de llengua no catalana: *Anacleto: Agente secreto* (Javier Ruiz Caldera), *El Rey de La Habana* (Agustí Villaronga), *La novia* (Paula Ortiz) i *Truman* (Cesc Gay). I encara a tot aquesta collita de films, hauríem d'afegir els d'altres categories amb nominacions d'interès, premiats o no, com per exemple el film d'animació *Atrapa la bandera* (Enrique Gato) o els documentals *Game over* (Alba Sotorra) i *La Granja del Pas* (Sílvia Munt) o l'innovador telefilm *13 dies d'octubre* (Carlos Marques-Marcet).

T. Agaray, M. Esteban i C. Gay

Per la seva banda, els premis Goya 2016 han estat molt magnànims en la valoració de les produccions i els professionals d'origen català: als cinc dels millors guardons concedits a *Truman*, s'hi sumen els quatre per a *Ningú no vol la nit* (Isabel Coixet), els dos per a *Palmeras en la nieve* (Fernando González) i un per a quatre produccions més.

Així, malgrat la crisi econòmica persistent i les polítiques nefastes dels governs sobre el sector cultural, la vitalitat de la producció catalana en els diversos formats del cinema i de l'audiovisual és més que notable (entre un 40 i un 50 % de la total a Espanya, com analitzava Marc López per al 2015 aquí en el seu post del 27 de gener). Mentre estem a l'espera de l'informe sobre la indústria audiovisual catalana de 2015, encarregat pel Clúster de l'Audiovisual, la cartellera de Barcelona per exemple n'és un bon baròmetre. Durant la setmana dels premis, la cartellera oferia vuit títols amb participació de productores catalanes i/o de TV3. Val la pena de registrar-los. En ficció i per ordre de lletres: *Barcelona, nit d'hivern* (Dani de la Orden), *El camí més llarg per tornar a casa* (Sergi Pérez), *El rey de La Habana* (Agustí Villaronga), *La novia* (Paula Ortiz), *Nadie quiere la noche* (Isabel Coixet), *Palmeras en la nieve* (Fernando González) i *Truman* (Cesc Gay). En documental acabaven de tenir lloc dues estrenes molt singulars. Eren *Informe General II. El rapte d'Europa* de Pere Portabella i *Cola, Colita, Colassa (Oda a Barcelona)* de Ventura Pons: dos documentals que, cada un per raons distintes, honoren una cinematografia.

El valor cultural de les gales dels Gaudí i dels Goya, en l'estela dels Òscars (i dels César a França, dels Bafta al Regne Unit, dels Donatello a Itàlia o dels Sophia a Portugal) no rau sols en la promoció d'unes determinades pel·lícules i dels artistes i professionals involucrats, cosa que a nivell individual i empresarial té sens dubte molta importància. Allò que dona valor a la festa més espectacular del cine i pel qual aposten les televisions, els polítics, els anunciants i les grans figures de la pantalla, és el sentit de pertinença a una comunitat (nacional) de cultura i de llengua que troba en el (millor) cinema l'expressió de la pròpia personalitat i la plataforma ideal de projecció en el món i en la història. En aquest sentit, la mediació de la televisió en tots els moments del procés de celebració del cinema resulta fonamental per a la posada en escena i la projecció nacional i internacional amb alts estàndards de qualitat.

La intervenció de la televisió obliga a pensar l'operació promocional en els termes de l'espectacle televisiu. De fet, les dues gales d'enguany van donar mostres d'una voluntat de renovació de la posada en escena dels premis: mentre la gala dels Gaudí ofería amb dificultats seqüències antològiques de l'imaginari de Brossa, la gala dels Goya apostava per una composició i una realització de caire classicista però brillants. Ara bé, més enllà de la cura per la retransmissió de la festa, la intervenció de les dues televisions públiques – TV3 i TVE – fa visible el compromís de les màximes institucions televisives en la sostenibilitat i projecció del "nostre" cinema. Els premis i les gales posen en relleu també l'evidència de la mútua dependència entre cinema i televisió. I el que és més rellevant, la interdependència entre el

projecte cultural d'un país i l'adopció d'unes polítiques (nacionals) coherents per al cinema i per a la televisió.

Així, sol ser habitual veure els presidents de les Acadèmies pujant a l'estrada i reclamant dels governs atencions més decisives per al cinema i la cultura. Isona Passola, presidenta de l'Acadèmia de Cinema Català, demanava un 2 % als pressupostos de Cultura de la Generalitat. Antonio Resines, president de l'Academia de las Artes y las Ciencias Cinematográficas de España digué: "El cine sí es cultura, y si es cultura debería ser una cuestión de estado".

Isona Passola, Presidenta de l'Acadèmia del Cinema Català

En aquest sentit els responsables de les polítiques culturals de Catalunya tenen per davant uns importants reptes a afrontar en el camp específic del cinema i, per extensió, de l'audiovisual. Un primer repte és com fer d'aquest front estratègic que és el cinema i l'audiovisual una ambiciosa estructura d'estat. El segon és com potenciar i dotar aquesta estructura amb mesures financeres, fiscals, promocionals, etc., capaces de poder competir amb garanties davant la invasió de produccions foranes. I tercer repte no pas menor: com aconseguir no fer residual la llengua catalana en el cinema i l'audiovisual, en la producció (preproducció, guionatge, rodatge i postproducció) i en la circulació (promoció, traducció, etc.), enmig de les pressions dels grans operadors i de les plataformes de distribució que malden per marginar les llengües no hegemòniques o sense Estat en els diversos mercats.

De fet, resulta preocupant el tractament de la llengua catalana tant als Gaudí com als Goya. Per raons diferents però relacionades. En els Gaudí la separació entre dues categories de "millor pel·lícula" per raó de llengua plasma una alarmant indefinició sobre per què el cinema català no equival al que s'expressa en català. Causava inquietud, per exemple, que la pel·lícula que obtingué aquest guardó entre les parlades en català (*El camí més llarg per tornar a casa*) no aconseguís cap altre premi. Per la seva part, els Goya 2016, tot i retre un homenatge implícit a la qualitat de la producció catalana, van ignorar totalment el fet diferencial de la llengua catalana en la gala: ni una sola concessió a la "plurinacionalitat" d'un Estat que, ni que estigués sense govern i en greu crisi política, no deixava de parlar en altres llengües que l'espanyol. Les úniques paraules en una llengua no castellana que van ressonar per boca de l'animador Dani Rovira foren en anglès i en francès per adreçar-se respectivament a l'actor Tim Robbins i a l'actriu Juliette Binoche.

En definitiva, el tema de les llengües al cinema – català, espanyol o europeu – continua quedant sense definició. Cosa que sol acabar en perjudici de la part més feble. Entre els Gaudí i els Goya, hi ha una diferència en aquest punt: mentre als primers la llengua no és excloent, als Goya una sola llengua en defineix la seva identitat.